

Ἐκκλησιαστικὸν Ἦθος

Τὸ Ὁρθόδοξο Ἦθος
κατὰ τῆς ἀθυροστομίας καὶ τοῦ ἀχαλίνωτου φανατισμοῦ

«Τὸ δόγμα δὲν καταπολεμεῖ τὴν ἀγάπην»*
Ἀπὸ τὸν ἄκριτο καὶ ἄκρατο ζηλωτισμὸ στὸν βόθυνο τῆς αἵρέσεως

Θ **ΕΩΡΟΥΜΕ** σκόπιμο νὰ ἐπανερχόμεθα πάντοτε στὸ ἐπίκαιρο θέμα τῆς στάσεως καὶ συμπεριφορᾶς μας ἔναντι τῶν αἰρετικῶν καὶ ἐν γένει τῶν ἀντιφρονούντων πρὸς ἡμᾶς.

Πρέπει νὰ μᾶς γίνη βαθεῖα συνείδησις, ὅτι ἡ στάσις τῶν Ὁρθοδόξων ἔναντι τῶν πλανωμένων, ἂν δὲν εἶναι σύμφωνος πρὸς τὴν Πατερικὴ Παράδοσι, ἐμπερικλείει πολλοὺς κινδύνους καὶ ὀδηγεῖ σὲ ἀντίθετα ἀποτελέσματα.

α. Ἡ νεστοριανικὴ ἀθυροστομία

Ο **ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ** Κωνσταντινουπόλεως Νεστόριος ἀποτελεῖ αἰώνιο παράδειγμα ἐνὸς θερμοῦ ὑπερμάχου τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως, ὁ ὁποῖος –ἐξ αἰτίας τοῦ ἀκρίτου ζηλωτισμοῦ καὶ τοῦ ἀχαλινώτου φανατισμοῦ του– ὠδηγήθηκε στὴν γνωστὴ βλάσφημο χριστολογικὴ αἵρεσί του καὶ ἔγινε περαιτέρω αἴτιος τῆς μονοφυσικτικῆς ἔριδος μὲ ὅλα τὰ ὀλέθρια συνακόλουθα.

1. Ὁ Νεστόριος, προερχόμενος ἀπὸ τὴν Ἀντιόχεια, μόλις χειροτονήθηκε Ἐπίσκοπος στὴν Βασιλεύουσα, ἀνεδείχθη –κατὰ τὸν ἱστορικὸ Σωκράτη– «διάπυρος διώκτης» τῶν αἰρετικῶν καὶ «πράττων παρὰ τὸ εἰωθὸς τῇ Ἐκκλησίᾳ»¹, δὲν ἔπαυε νὰ φιλονικῇ καὶ νὰ τεχνάζεται βιαιοπραγίες κατὰ τῶν αἵρέσεων· τοιοῦτοτρόπως, ἔγινε μισητὸς καὶ «τὸ ἐπ' αὐτῷ τὴν πόλιν ἀνέτρεψε»².

2. Πρωτίστως, ἔγινε γνωστὸς ἀμέσως

«διὰ τὴν ἄθυρον (ἀπύλωτον, αὐθάδη) αὐτοῦ γλώσσαν»².

Κατὰ τὴν χειροτονίαν του (10.4.428), «εὐθὺς ἐκείνην τὴν περιβόητον ἀφῆκε φωνὴν» καὶ ὑπερφίαλον: *«Δὸς μοι, ὦ Βασιλεῦ, καθαρὰν τὴν γῆν τῶν αἵρετικῶν, κἀγὼ σοὶ τὸν οὐρανὸν ἀντιδώσω. Συγκάθειέ μοι τοὺς αἵρετικούς, κἀγὼ συγκαθειῶ σοὶ τοὺς Πέρσας»³!...*

Τοὺς λόγους τούτους, ὅσοι εἶχον ἀπέχθεια πρὸς τοὺς αἵρετικούς, διευκρινίζει ὁ Σωκράτης, *«ἠδέως ἐδέχοντο»* ὁμως ἀπὸ τοὺς «εὖ φρονούντας» δὲν διέφυγε *«οὐδὲ τὸ κοῦφον τῆς διανοίας, οὐδὲ τὸ θυμικὸν (ὀργίλον, εὐέξαπτον) ἐν ταυτῷ καὶ κενόδοξον»* τοῦ ἀνδρός³.

3. Τὴν πέμπτη ἡμέρα ἀπὸ τῆς χειροτονίας του στρέφεται μὲ μανία κατὰ τῶν Ἀρειανῶν καὶ προσπαθεῖ νὰ κρημνίσῃ τὸν ναὸ τους...

Οἱ Ἀρειανοὶ στὴν ἀπελπισία τους ἐπυρπόλησαν τὸν ναὸ, ἡ φωτιὰ μεταδόθηκε στὰ παρακείμενα σπίτια, ἡ Πόλις ἀναστατώθηκε καὶ οἱ αἵρετικοὶ *«πρὸς ἄμυναν ἠῶν ἐπιζόντο»⁴...*

Στὸ ἐξῆς οἱ πάντες ἀποκαλοῦν τὸν Νεστόριο *«πυρκαϊᾶν»* («ὁ φωτιάς!»), *«οὐ μόνον οἱ τῶν αἵρέσεων, ἀλλ' ἤδη καὶ οἱ οἰκεῖοι τῆς πίστεως»⁴.*

4. Κατόπιν, ἐστράφη ἐναντίον τῶν Νοβατιανῶν, *«ἀλλ' οἱ κρατοῦντες παραινέσει κατέστελλον αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν»⁵.*

5. Ἐν συνεχείᾳ, ἐδίωξε ἀπηνῶς τοὺς Τεσσαρεσκαίδεκατίτας, γενομένης δὲ στάσεως *«πολλοὶ περὶ Μίλητον καὶ Σάρδεις ἀπέθανον»⁵!*

6. Μετά, ὤρμησε καὶ κατὰ τῶν Μακεδονιανῶν, τοὺς ὁποίους σφοδρὰ ταλαιπωροῦσε διὰ τοῦ ὁμόφρονός του Ἐπισκόπου Ἀντωνίου τότε οἱ αἵρετικοί, *«μηκέτι φέροντες τὸ ἄχθος», «ἀναιροῦσι (φονεύουσιν) αὐτὸν (τὸν Ἀντώνιον)»⁶!...*

7. Τελικά, ὁμως ὁ Νεστόριος, φιλονικῶν φανατικῶς καὶ ἀντιχριστιανικῶς νὰ διώκῃ ἄλλους, *«αὐτὸν ἐξελαθῆναι τῆς Ἐκκλησίας συνέπεσεν»⁷*, ἐξεδιώχθη αὐτὸς τῆς Ἐκκλησίας· ὅταν ἄρχισε νὰ ὑποστηρίξῃ τοὺς λέγοντας τὴν Παναγία Μητέρα τοῦ Σωτῆρος μας ὄχι Θεοτόκον, ἀλλὰ Χριστοτόκον/ἄνθρωποτόκον καὶ νὰ κηρύσσῃ τὴν αἵρεσί του, ἦλθε σὲ σύγκρουσι μὲ τοὺς οἰκειοὺς τῆς Πίστεως καὶ ἔστρεψε ἐναντίον τους τὸ διωκτικὸ του μένος.

8. Οἱ Κληρικοί, οἱ ὁποῖοι διέκοψαν κοινωνίαν μαζί του, ὑπέστησαν *«ἀ οὔτε ἐν τοῖς ἔθνεσι τοῖς βαρβαρικοῖς ἐγένετο»⁸*: συλλήψεις, φυλακίσεις, ἐξορίες, διαπομπεύσεις, κτυπήματα, πληγές, λιμοὺς κ.ἄ.

«Γυμνοὺς ἡμᾶς», διηγοῦνται οἱ παθόντες, *«δεσμίους... ἐστύλισαν, ἐκρεβάτισαν καὶ ἐπτέρνισαν, ὅπερ οὐ πάσχουσιν ἐν τοῖς ἔξω δικαστηρίοις, οὐ λέγομεν ὅτι κληρικοὶ καὶ*

ἀρχιμανδριῖται ἢ μονάζοντες, ἀλλ' οὔτε οἱ τυχόντες κοσμηκοί, ὃ ἡμεῖς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὑπὸ τοῦ παρανόμου παρανόμως πεπόνθαμεν»⁹.

9. Ἡ ἀθυροστομία τοῦ φανατικοῦ Νεστορίου δὲν ἐσεβάσθη οὔτε τὸν ἀγιώτατο Ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας Κύριλλον, ὁ ὁποῖος ἐσυμβούλευε ἐναγωνίως τὸν «*πυρκαϊᾶν*» νὰ ἐπανορθώση τὸ αἰρετικό του κήρυγμα, «*ἵνα παύσῃ σκάνδαλον οἰκουμενικόν*»¹⁰.

ἌΟ Νεστόριος ἀπαντᾷ ἀγενέστατα, θεωρῶν τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Ἀγίου Κυρίλλου ὡς προερχόμενον ἐκ τῆς «*αἰγυπτιακῆς αὐτοῦ ὁρμῆς*» καὶ χαρακτηρίζων τὰς ἐπιστολάς του ὡς «*ὑβρεῖς*» καὶ ὡς ἀξία «*μακροθυμίας ἱατρικῆς*», ἐφ' ὅσον τὸ περιεχόμενό τους γέμει «*σκοτεινῆς καὶ δυσπέπτου μακρηγορίας*» καὶ προκαλεῖ «*ναυτιασμόν*»¹¹!...

10. Τέλος, ἡ σκαιότης τοῦ δυστυχοῦς Νεστορίου στρέφεται καὶ κατὰ τῆς Γ' Ἀγίας Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἡ ὁποία συνελθοῦσα στὴν Ἔφεσο τὸν Ἰούνιο τοῦ 431, ἐκάλεσε κατὰ τὴν τάξιν –μέσω Ἐπισκόπων τρεῖς φορὲς γραπτῶς– τὸν Ἀρχιερέα τῆς Βασιλευούσης, καὶ μάλιστα παρακλητικῶς («*παρακαλοῦμέν σε παραγενέσθαι*»¹²), «*συνεδρεῦσαι εἰς τὴν Ἁγίαν ταύτην Σύνοδον*»¹³.

Εὔρισκόμενος στὴν Ἔφεσο ὁ Νεστόριος, ἔδωσε ἐντολὴ σὲ ἕνα «*πλήθος στρατιωτῶν μετὰ ροπάλων*» νὰ ἴστανται στὰ πρόθυρα τῆς οἰκίας του, «*ὥστε μὴ ἐπιτρέψαι μηδενὶ τῶν ἀπὸ τῆς Συνόδου εἰσελθεῖν*»¹⁴!...

ἌΟ Νεστόριος δὲν προσῆλθε στὴν Ἀγία Σύνοδο· οἱ Ἅγιοι Πατέρες τὸν ἔκριναν ἐρήμην: «*δακρύσαντες πολλάκις, ὄρισαν ἀλλότριον εἶναι τὸν αὐτὸν Νεστόριον τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος καὶ παντὸς συλ-λόγου ἱερατικοῦ*»¹⁵.

β. Τὸ ζητούμενον: «τὸ μεῖναι ἀγαπῶντες»

ΑΠΟ ΤΑ ΑΝΩΤΕΡΩ προκύπτει σαφέστατα, ὅτι ὁ Νεστόριος ἔπese σε πτώσιν δεινοτάτην, διότι δὲν ἀκολούθησε τὴν Πατερικὴ Παράδοσι στὴν στάσι του ἐναντι τῶν αἰρετικῶν· ἀγνοοῦσε, λόγῳ καὶ πράξει, τὴν κρυσταλλίνην διδασκαλίαν τοῦ μεγάλου προκατόχου του στὴν Κωνσταντινούπολι, τοῦ ἀγιωτάτου Ἰωάννου Χρυσοστόμου, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀκόμη προγενεστέρου του Ἀγίου Γρηγορίου Θεολόγου, στὸν ὁποῖο θὰ ἀναφερθοῦμε ἄλλη φορά.

1. Ὁ Χρυσορρήμων, ἂν καὶ διέλαμψε ὡς ἀντιαιρετικὸς ποιμὴν σπανίας δυνάμεως, οὐδέποτε ἐδίδαξε ἢ ἔπραξε τίποτε παρόμοιο πρὸς τὸν Νεστόριο, ἀλλὰ θεωροῦσε ὡς τὸ σπουδαιότερο ὄπλο τῶν Ὀρθοδόξων ἐναντι τῶν αἰρετικῶν τὴν ἀγάπην πρὸς τοὺς αὐτούς.

Σκοπὸς τοῦ ἀγῶνος δὲν εἶναι ἡ ἐξόντωσις ἢ ἡ βιαία ὑπαγωγὴ τῶν

αίρετικῶν στήν Ἐκκλησία, διότι αὐτὰ ἀποδεικνύουν, ὅτι ἡ Πίστις μας δὲν εἶναι «δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη»¹⁶.

Κατὰ τὸν Χρυσόστομον, «οὐ γὰρ τὸ πιστεῦσαι ἐστὶ τὸ ζητούμενον μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ μεῖναι ἀγαπῶντας»¹⁷.

2. Ἀπευθυνόμενοι πρὸς τοὺς πλανωμένους, μᾶς διδάσκει ὁ Χρυσολόγος Ἰωάννης, νὰ μὴ λησμονοῦμε τὰ ἐξῆς:

α) «οὐ πρὸς ἔχθραν φθεγγόμεθα, ἀλλ' ὥστε αὐτοὺς διορθῶσαι»¹⁸.

β) δὲν σκοπεύουμε «ἵνα καταβάλω(μεν) τοὺς ἐναντίους, ἀλλ' ἵνα ἀναστήσω(μεν) κειμένους»¹⁹.

γ) ἡ δύναμις τῶν λόγων μας «οὐχὶ δίδωσι τραύματα, ἀλλὰ ἰᾶται τραύματα»²⁰.

δ) νὰ μὴ «ἀγριαίνωμεν πρὸς ἐκείνους, μηδὲ θυμὸν προβαλλώμεθα, ἀλλὰ μετὰ ἐπιεικείας αὐτοῖς διαλεγώμεθα· οὐδὲν γὰρ ἐπιεικείας καὶ πραότητος ἰσχυρότερον»²⁰.

3. Ἐπίσης, νὰ μὴ μᾶς διαφεύγη, ὅτι ἔκφρασις τῆς γνησίας ἀγάπης μας πρὸς τοὺς αίρετικούς δὲν εἶναι μόνον ὁ λόγος, γραπτὸς καὶ προφορικός, ἀλλὰ καὶ ἡ σύντονος προσευχή:

«Ἐπὶ τὴν εὐχὴν τὸ πᾶν τρέψωμεν», λέγει ὁ Χρυσορρήμων «ὄσω μειζόνως ἀσεβοῦσι, τοσοῦτω πλέον ὑπὲρ αὐτῶν παρκαλοῦντες καὶ δεόμενοι ἀποστήναί ποτε τῆς μανίας αὐτοῦς... μὴ διαλείπωμεν τοῖνον τὰς ὑπὲρ αὐτῶν ἱκετηρίους ποιούμενοι»²¹.

4. Ἡ ἐπιμονή μας στὸ ἔργο τῆς ἀγάπης πρὸς τοὺς πλανωμένους πρέπει νὰ εἶναι ἀνεξάντλητος: καὶ ἂν ἀκόμη οἱ αίρετικοὶ μᾶς ὑβρίζουν καὶ μᾶς φέρωνται ἀπάνθρωπα, δὲν πρέπει νὰ ὑποχωροῦμε, ἀλλὰ «δακρῦειν χρῆ»²² γιὰ τὴν πνευματικὴ τους ἀρρώστια καὶ «ὀλοφύρεσθαι»²³ (πενθεῖν, συμπονεῖν, γοερῶς κραυγάζειν) καὶ «θρηνεῖν»²³.

«Ὁ ὀλοφυρμός... ἐστὶ μεμιγμένον φάρμακον, καὶ πολλὴν ἔχει τὴν ἰσχὺν πρὸς παραίνεσιν»²⁴.

5. Καὶ μία τελικὴ διαπίστωση: ἂν οἱ αίρετικοὶ δὲν μετανοοῦν, τοῦτο ὀφείλεται μεγάλως στὸ ὅτι ἐλλεῖπει ἀπὸ τοὺς εὐσεβεῖς «ἡ τοῦ βίου λαμπρότης», ἡ ἀγιοπρεπὴς πολιτεία, κυριώτερο γνώρισμα τῆς ὁποίας εἶναι ἡ ἀγάπη.

Ἄν θέλουμε ὁ ἀντιαιρετικὸς λόγος μας νὰ εἶναι ἀξιόπιστος, ἄς φροντίσουμε νὰ γίνουμε ἀξιοσέβαστοι πρωτίστως διὰ τῆς ὀρθοπραξίας, ἢ ἔλλειψις τῆς ὁποίας, κατὰ τὸν Χρυσορρήμονα, «τὰ σεμνὰ τῆς πίστεως τῆς ἡμετέρας διέβαλε· τοῦτο τὰ πάντα ἀνέτρεψε»²⁵.

6. Συνεχιστής γνησιώτατος τῆς χρυσοστομικῆς καὶ ἐν γένει Πατερικῆς διδασκαλίας, σχετικῶς μὲ τὴν στάσι μας ἐναντι τῶν αἰρετικῶν, εἶναι καὶ ὁ ταπεινὸς καὶ πρᾶος Ἅγιος τῆς Αἰγίνης, Νεκτάριος ὁ Πενταπόλεως:

«**Αἱ** δογματικαὶ διαφοραί, ὡς ἀναγόμεναι πρὸς μόνον τὸ κεφάλαιον τῆς πίστεως, ἀφίενται ἐλεύθερον καὶ ἀπρόσβλητον τὸ τῆς ἀγάπης κεφάλαιον· τὸ δόγμα δὲν καταπολεμεῖ τὴν ἀγάπην... ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη ἐστὶν ἀναλλοίωτος, δι' ὃ οὐδ' ἡ τῶν ἑτεροδόξων χωλαίνουσα πίστις δύναται ν' ἀλλοιώσῃ τὸ πρὸς αὐτοὺς τῆς ἀγάπης συναίσθημα... Τὰ τῆς πίστεως ζητήματα οὐδ' ὄλως δέον ἐστὶ νὰ μειώσι τὸ τῆς ἀγάπης συναίσθημα»²⁶.

* * *

Ο **ΑΚΡΙΤΟΣ** ζηλωτισμὸς καὶ ὁ ἀχαλίνωτος φανατισμὸς στὶς ἡμέρες μας ἔχει καταστή ἓνα ὀρμητικὸ καὶ ἐπικίνδυνον ρεῦμα, τὸ ὁποῖο δίκην *νεστοριανικῆς ἀθυροστομίας*, ὅταν δὲν γεννᾷ νέες αἱρέσεις κατὰ τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῆς παναιρέσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, ἀδρανοποιεῖ τὴν γνησίαν ἀντι-οικουμενιστικὴ μαρτυρία καὶ ὑποβαθμίζει τὸ σωστικὸ μήνυμά της: *«τοῦτο τὰ πάντα ἀνέτρεψε»...*

«Στῶμεν καλῶς!... Στῶμεν μετὰ φόβον»!...

(*) Περιοδ. «Ἅγιος Κυπριανός», ἀριθμ. 280/Σεπτέμβριος-Ὀκτώβριος 1997, σελ. 265, 278-279 καὶ 282.

1) PG τ. 67, στλ. 808A. **2)** PG τ. 67, στλ. 805A. **3)** PG τ. 67, στλ. 804B. **4)** PG τ. 67, στλ. 804C. **5)** PG τ. 67, στλ. 805A. **6)** PG τ. 67, στλ. 808AB. **7)** PG τ. 67, στλ. 808C. **8)** ΣΜΠΣ, τ. Α', σελ. 462β. **9)** ΣΜΠΣ, τ. Α', σελ. 463α. **10)** ΣΜΠΣ, τ. Α', σελ. 436α/PG τ. 77, στλ. 41. **11)** ΣΜΠΣ, τ. Α', σελ. 438α. **12)** ΣΜΠΣ, τ. Α', 470α. **13)** ΣΜΠΣ, τ. Α', σελ. 469β. **14)** ΣΜΠΣ, τ. Α', σελ. 470-471. **15)** ΣΜΠΣ, τ. Α', σελ. 490α. **16)** Γαλ. ε' 6. **17)** PG τ. 61, στλ. 660. **18)** PG τ. 48, στλ. 742. **19)** PG τ. 48, στλ. 707. **20)** PG τ. 48, στλ. 708. **21)** PG τ. 48, στλ. 743. **22)** PG τ. 48, στλ. 718. **23)** PG τ. 61, στλ. 666. **24)** PG τ. 61, στλ. 661. **25)** PG τ. 60, στλ. 331. **26)** Ποιμαντική, σελ. 192.